2.10.2026
SP/FIVA-EI RAJOITETTU

Julkinen

Maksuneuvoston maksupetostorjuntatyöryhmän loppuraportti

1 Taustaksi

Maksamiseen liittyvät petokset ja muut huijaukset ovat lisääntyneet yhteiskunnassa merkittävästi. Ne koskettavat laajasti niin kansalaisia, yrityksiä kuin viranomaisiakin. Maksaminen on verkostomaisen luonteen takia keskeinen osa yhteiskunnan toimintaa ja sen luotettava, turvallinen toiminta pitää varmistaa kaikissa oloissa. Luottamuksen säilyminen maksupalveluihin on kaikkien yhteinen asia.

Petosrikollisuuden merkitys on kasvanut Suomessa nopeasti. Vuonna 2024 poliisin rikosilmoitusjärjestelmään kirjattiin 61 100 petosta ja maksuvälinepetosta, mikä vastasi 12,2 prosenttia kaikista rikosilmoituksista. Petoksista ja maksuvälinepetoksista aiheutuneiden taloudellisten menetysten arvioidaan olleen jopa yli 100 miljoonaa euroa. Petokset ja maksuvälinepetokset ovat myös yleisin rahanpesun alkurikos Suomessa[1]. Vuoden 2025 tietojen perusteella sekä huijausten määrä että niistä aiheutuneet tappiot ovat jatkaneet kasvuaan siitä huolimatta, että huijausmaksujen torjunnassa on onnistuttu aiempaa paremmin.

Maksuneuvosto käsitteli petostorjunnan tilannetta laajasti kokouksessaan 10.10.2025. Keskustelussa korostui tarve ja toive entistä kattavampaan yhteistyöhön ja toimialojen välisen tiedonjaon parantamiseen. Maksuneuvostossa todettiin, että toimiala on edistänyt oma-aloitteisesti ja ennakoivasti petosten torjuntaan tähtääviä toimia, mutta laajempi yhteistyö on tarpeen.

Näistä syistä maksuneuvosto päätti kokouksessaan perustaa työryhmän tukemaan toimialan ja viranomaisten työtä petostorjunnassa. Työryhmään päätettiin kutsua vapaaehtoisuuteen perustuen maksuneuvoston jäsenorganisaatiot ja lisäksi muita keskeisiä toimijoita ja viranomaisia.

2 Työryhmän organisoituminen

Työn organisoiminen aloitettiin Suomen Pankin johdolla loppuvuodesta 2025. Työryhmän perustamismuistio on kirjoitettu 14.1.2026, johon työryhmän tavoitteet kirjattiin seuraavalla tavalla:

> *Työryhmän tavoitteena on löytää uusia keinoja torjua maksupetoksia. Keinovalikoimaa ei ole rajoitettu, mutta yhteistyön*

[1] Suomalaisten menetykset maksuhuijauksissa ovat edelleen kasvaneet: https://www.eurojatalous.fi/artikkeli/analyysi/2025/suomalaisten-menetykset-maksuhuijauksissa-ovat-edelleen-kasvaneet/

laajentaminen sekä tiedonjaon helpottaminen osapuolten välillä on tunnistettu tärkeiksi kehityskohteiksi. Uusien keinojen löytäminen nykyisten ongelmien ratkaisemiseksi on työryhmän päätavoite, mutta lisätavoitteena on löytää keinoja ennakoida petosten kehittymistä tulevaisuudessa, kuten esimerkiksi AI-avusteisten petosten torjuminen. Lisäksi toiminnan kansainvälinen ulottuvuus pyritään ottamaan työssä huomioon.

Työryhmän työ jakautui kolmeen erilliseen työvaiheeseen, järjestäytymisvaihe, pienryhmävaihe, ja viimeistelyvaihe. Varsinainen järjestäytymiskokous pidettiin 25.2.2026 Suomen Pankissa, jossa viranomaiset ja toimialan edustajat esittelivät omat näkemyksensä petostorjunnan toimintaympäristöstä sekä alustavia näkemyksiään tärkeimmistä ratkaisuista ja keinoista. Työryhmätyöhön osallistui yhteensä 29 eri organisaatiota eri alojen viranomaisista, toimialan edustajista, sekä järjestöistä.

Järjestäytymiskokouksessa pelkän keinovalikoiman lisäämistä ei pidetty keskusteluissa riittävänä, vaan päätavoite oli keskittyä tärkeimpien toimien jalostamiseen toteuttamiskelpoisiksi projektisuunnitelmiksi. Erilaisten keinojen löytämistä ei pidetty ongelmana, vaan laajojen toimialojen läpi leikkaavien toimien toteuttamista pidettiin suurempana haasteena.

Petostorjuntaan liittyvät kysymykset ovat usein monimutkaisia ja edellyttävät laajaa yhteistyötä. Siksi toimenpiteiden ei voida olettaa etenevän itsestään, vaan niiden toteuttaminen vaatii vahvaa koordinaatiota. Toteutuksen varmistaminen korostui kaikissa työryhmätyön eri vaiheissa, joten projektisuunnitelmien toteutuskelpoisuuteen kiinnitettiin erityishuomiota suunnitteluvaiheessa.

Ideoiden jalostaminen projektiaihioiksi tehtiin kolmessa eri vaiheessa:

1) **Ideointi:** Työryhmän jäseniltä pyydettiin ideoita ja ajatuksia, jotka parantaisivat valmiuksia petostorjuntaan.
2) **Priorisointi:** Ehdotusten pohjalta laadittiin lista kehitysideoista, niin sanottu pitkä lista.
3) **Suunnittelu**: Listalta valituista kehitysideoista laadittiin pienryhmissä tarkemmat projektisuunnitelmat.

Pääosa tavoitteellisesta sisällöntuotannosta tapahtui pienryhmissä. Ryhmät tekivät ratkaisut tärkeimmistä asioista itsenäisesti ja laativat projektiaihioita kevään kolmen pienryhmäkokoontumisen aikana. Vaikka varsinainen sisällöntuotantotyö tapahtui pienryhmissä itsenäisesti, annettiin ryhmille yhteinen rakenne ja sisältöä koskevat ohjeet. Ryhmiä pyydettiin kuvaamaan nykytila, ehdotetun ratkaisun

pääasiallinen sisältö, etenemisen kannalta olennaiset sidosryhmät, mahdolliset esteet etenemiselle, sekä lyhyt arvio projektin vaikuttavuudesta.

Työryhmä kokoontui kevään 2026 aikana varsinaisesti yhteensä kuusi kertaa, jotka yhtä lukuun ottamatta toteutettiin lähityöskentelynä. Kokousten lisäksi työryhmän jäseniä esiintyi kevään 2026 Maksufoorumissa esittelemässä tuotoksia ja keskustelemassa aiheesta yleisön kanssa. Kokoukset järjestettiin seuraavasti:

1) Järjestäytymiskokous, 25.2.2026
2) Etäkokous, 16.3.2026
3) Pienryhmätyö, 7.4.2026
4) Pienryhmätyö, 28.4.2026
5) Viimeistelytyö, 11.5.2026
6) Työryhmän esiintyminen Maksufoorumissa, 27.5.2026
7) Päätöskokous, 10.6.2026

Kokonaisuudessaan työryhmän jäsenet käyttivät kevään aikana työhön noin tuhat työtuntia. Osallistuneiden organisaatioiden panostus petostorjunnan kehittämiseen on ollut merkittävä.

3 Keskeiset havainnot ja kooste projektisuunnitelmista

Työryhmätyön lopputulemana syntyi kymmenen erillistä projektisuunnitelmaa, jotka priorisoitiin 48 idean joukosta. Ideapankkiin jäi runsaasti muitakin toteutuskelpoisia ideoita, mutta tässä työssä jalostetut ehdotukset edustavat työryhmän näkemyksen mukaan niitä, joista työ tulisi aloittaa. Toisin sanoen, ideapankissa on lähes 40 vielä suunnittelematonta ideaa, jotka olisi tärkeää arvioida jatkotyön aikana.

Projektisuunnitelmat kategorisoidaan kolmeen erilliseen kokonaisuuteen:

1. strategiset ja viestinnälliset projektit,

2. toimialaratkaisut sekä
3. laajat ICT-ratkaisut.

Vaikka petostorjuntaa on tehty jo pitkään, työryhmässä tunnistettiin myös strategisen tason kysymyksiä, joita voitaisiin edistää projektiluonteisesti. Strategisten projektien pintautuminen ei työryhmää yllättänyt, koska tähän saakka laaja petostorjuntatyö on syntynyt toimialojen ja viranomaisten varsinaisten vastuiden näkökulmista, eikä varsinaista kansallisesti tavoittavaa työtä ole tehty.

Rahoitusmarkkinat ja finanssiala ovat verkostomaisen luonteen takia erittäin keskinäisriippuvainen ala, joten laajat kansallisesti ulottuvat strategiset vaikuttavuuskeinot eivät yleensä synny yksittäisten toimijoiden työn tuloksena, vaan edellyttävät tavoitteellisesti johdettua ja koordinoitua yhteistyötä. Tämä palvelee myös alan kansainvälisen ulottuvuuden huomioimista ja yhteensopivien toimenpiteiden suunnittelua.

Strategiset ja viestinnälliset projektit sisältävät kaksi erillistä projektikokonaisuutta:
1) Kansallinen petosten torjunnan strategia
2) Yhtenäinen kansallinen viestintämalli

Työryhmän perusteluissa todetaan, että kansallisen petosten torjunnan strategian yksi keskeinen rooli on luoda yhteinen suunta, selkeät vastuut ja koordinointi. Koska kansallista strategiaa ja koordinaatiota petostentorjunnalle ei ole, Suomesta puuttuvat selkeät vastuut ja roolit torjua petoksia vaadittavalla voimalla. Yksittäiset toimenpiteet ovat tarvittavia ja hyviä, mutta kokonaisvaikuttavuus jää merkittävästi vajaaksi ilman yhteistä strategista kehystä.

Samalla tavoin työryhmä kokee, että kansalaisille suunnattu maksupetoksiin liittyvä viestintä on tällä hetkellä hajanaista eikä sillä ole monissa organisaatioissa pysyvää rahoitusta. Eri toimijat käyttävät osin erilaista terminologiaa, painotuksia ja toimintakehotuksia, mikä voi heikentää viestien ymmärrettävyyttä ja uskottavuutta. Kansalainen joutuu kokoamaan tietoa useista lähteistä, eikä aina saa selkeää kokonaiskuvaa siitä, miten toimia petostilanteissa.

Keskeinen ongelma ei ole viestinnän määrä, vaan sen yhdenmukaisuus ja sen myötä saavutettavan skaalan vaikuttavuus. Nykyinen viestintä ei riittävästi ohjaa toimintaa kriittisellä hetkellä eikä tue systemaattisesti ilmoittamista tai yhteisen tilannekuvan muodostumista. Myös eri toimijoiden toisistaan erilliset viestintätoimenpiteet ilman selkeästi tunnistettuja yhteisiä tavoitteita, painopisteitä ja toimintamalleja jäävät usein vaikuttavuudeltaan vajavaisiksi.

On kuitenkin huomattava, että työryhmä pitää näitä projekteja erikseen itsenäisesti toteutettavina, eivätkä ne ole muita projekteja pidätteleviä. Tämä pätee myös raportin muihin projekteihin. Kaikki tämän raportin projektit ovat suurilta osin itsenäisesti toteutettavia, mutta strategisten projektien toteuttaminen jouduttaisi muita tulevaisuuden projekteja. Tämä koskee erityisesti sellaisia projekteja, jotka leikkaavat usean toimialan läpi ja edellyttävät sääntelymuutoksia. Työryhmä kokee, että laaja kansallinen petostorjuntastrategia edesauttaa kaikkien tulevien projektien vaikuttavuutta.

Varsinaisten toimialaratkaisuiden osalta työryhmä priorisoi neljä erillistä ratkaisuaihiota koskettaen eri toimialoja. Ne jakautuvat laajasti läpi sekä viranomaisten että eri toimialojen läpi kattaen pankkitoimialan, maksupalveluita tarjoavien yritykset, sekä kaupan alan. Työryhmän priorisoimat ja suunnittelemat projektit tässä kategoriassa ovat:

1) Petostietojen jakamisen kehittäminen toimialojen välillä
2) Maksamista tarjoavien ohjelmistojen turvallisuuden ja varautumisen kehittäminen
3) Lahjakorttiostojen seurantamekanismi
4) Yhteinen viestintäsuositus linkkien käyttöön organisaatioiden ja yritysten markkinoinnissa

Erityisesti petostietojen jakaminen oli keskeinen ja merkittävä puheenaihe työryhmässä. Tämä oli odotettavissa, koska tämä aihe oli esillä jo maksuneuvoston kokouksessa lokakuussa 2025, kun päätös työryhmän perustamisesta tehtiin. Työryhmässä päädyttiin siihen, että uhkatiedon ja petosindikaattorien jakamisen merkitys sidosryhmien välillä näkyy koko petostenhallinnan elinkaaressa, ennaltaehkäisystä jälkihoitoon. Osa jälkihoidon toimenpiteistä tukee samalla uusien petosten ennaltaehkäisyä. Esimerkiksi uhkadatan jakamisen jälkeen tieto tuottaa vastaanottaville osapuolille ennaltaehkäisevää vaikutusta. Työryhmä piti erittäin tärkeänä, että eri toimialoilla toimivat organisaatiot jakaisivat keskenään tietoa, havaintoja ja hyviä toimintatapoja petosten tehokkaammaksi torjumiseksi.

Pankin maksupalveluun kytkettyjen ohjelmistojen kautta maksatusta suorittavien yritysten, muiden yhteisöjen ja julkishallinnon toimijoiden turvaksi työryhmä keskusteli uhkasta ja sen torjumisesta laajasti. Yritysten ja muiden yhteisöjen taloushallintojärjestelmiin voi sisältyä sekä järjestelmän tekniseen turvallisuuteen että käyttäjien toimintaan liittyviä riskejä. Toistaiseksi vain käyttäjäriskit ovat realisoituneet esim. tietojenkalastelun, valelaskujen tai Business E-mail Compromise (BEC) -tyyppisten petosten osalta, mutta työryhmä ehdottaa laajempaa petosriskien kartoittamista ja niihin varautumisen tehostamista. Vuoden 2025 aikana verkkorikollisten suorittamat maksuliikennepetokset laajenivat kohdistumaan myös yrityksiin. Rikolliset saivat esimerkiksi kaapattua yrityksen vastuuhenkilön tai tilitoimiston

työntekijän mobiilivarmenteen tai ohjelmiston käyttäjätunnus-salasanaparin. Rikolliset onnistuivat näiden avulla tunkeutumaan kahteen laajassa käytössä olevaan taloushallintojärjestelmään ja suorittamaan maksuja.

Suorien pankkitilitapahtumien parantuneet tekniset valvonta- ja estotoimet ovat vaikuttaneet huijausilmiön siirtymään lahjakortteihin. Lahjakorttiseurannasta työryhmä toteaa, että kansalaisia huijataan ostamaan lahjakortteja ”hyvään tarkoitukseen”, mutta varsinainen tavoite on petoksellinen. Todellisuudessa rahat menevät näissä tapauksissa rikollisille. Ongelma on paisunut laajaksi ilmiöksi, jossa liikkuu jo merkittävät rahasummat. Huijatuksi tulleelle henkilölle rahallinen menetys voi olla todella merkittävä ja inhimillinen tragedia valtava.

Myös internet-linkkien osalta työryhmä ehdottaa projektia. Linkkien käyttö sähköisessä maksamisessa altistaa asiakkaan kalasteluhuijauksille edelleen maksuvälipetoksille. Asiakas ei välttämättä tunnista haitallista linkkiä ja luottaa vakiintuneeseen maksukäytäntöön. Linkkien käyttö maksutapahtumassa rapauttaa kaikkien toimijoiden uskottavuutta.

Kolmantena kategoriana työryhmä esittää neljää kansalaisia ja yrityksiä laajasti saavuttavaa teknistä ratkaisua. Nämä projektit kattavat tunnistettuja ilmiöitä, jotka edellyttävät toimialat halkileikkaavia toteutuksia.

Laajat ICT-ratkaisut ovat:
1) Kansalaisten ilmoituskanava petossivustoille
2) Yhteinen kansallinen estoratkaisu petossivustoille
3) Petoksia simuloiva koulutussovellus kansalaisille ja yrityksille
4) Rekisteri kansalaisella käytössä olevista tunnistusvälineistä ja niiden käytöstä.

Verkossa on runsaasti huijaussivustoja, jotka esiintyvät luotettavien toimijoiden, kuten viranomaisten ja pankkien nimissä. Nykytilanteessa toiminta on pitkälti reaktiivista: huijaussivu huomataan usein vasta, kun vahinkoja on jo syntynyt, ja vasta tämän jälkeen sivusto saadaan alasajoprosessiin ja lisätään estolistalle. Petossivustojen nopeampi tunnistaminen ja niiden estämisen mekanismi oli työryhmän mielestä keskeinen ongelmakenttä, joka pitäisi ratkaista. Huijauksen tapahduttua tiedon leviäminen luottamusverkostossa on hidasta ja pistemäistä, ainakin suhteessa aikaikkunaan, jossa tietoverkkoavusteiset rikokset tapahtuvat.

Kokonaistilanteen ymmärtäminen on haastavaa ja tietojen jakaminen ja oikeellisuus epävarmaa, mikä hidastaa torjunta- tai tutkintatoimia. Lisäksi nykyisin huijaushavaintojen raportointi voi olla kansalaisille ja organisaatioille hankalaa ja jää siksi helposti tekemättä, mikä puolestaan vääristää tilannekuvaa. Tiedot havainnoista tulisi saada nopeasti hyötykäyttöön ja mahdollisesti estolistalle tai esimerkiksi

FINMISP-palvelun (Malware Information Sharing Platform) kautta jaettua oikeille sidosryhmille.

Myös kansalaisten ja yritysten työntekijöiden koulutus tunnistaa petoksia etukäteen on todettu muissa yhteyksissä tehokkaaksi keinoksi vähentää huijatuksi tulemista. Kuitenkin työryhmässä todetaan, että nykyinen viestintä ja valistus on pääosin passiivista (tekstit, videot, kampanjat), eikä se riittävästi valmista ihmisiä tunnistamaan huijausta tilanteessa, jossa tunnekuorma ja kiire ohjaavat päätöksentekoa. Tieto kyllä tavoittaa, mutta se ei muutu toiminnaksi kriittisellä hetkellä. Lisäksi maksupetoksiin liittyvä häpeästigma estää oppimista: huijatuksi joutuneet eivät aina hae apua tai jaa kokemuksiaan, mikä heikentää ilmiön ennaltaehkäisyä ja yhteisen tilannekuvan rakentumista. Tarvitaan oppimismuotoja, jotka mahdollistavat harjoittelun ja virheistä oppimisen turvallisesti. Tähän ongelmaan työryhmä ehdottaa koulutussovellusta, jolla parannetaan petoskoulutuksen saavutettavuutta ja kansallista ulottuvuutta.

Työryhmä ehdottaa myös rekisteriä, josta kansalainen voi tarkistaa käytössä olevat digitaaliset tunnistusvälineet ja miten niitä käytetään. Tällä hetkellä kansalaisilla ei ole mahdollisuutta tarkistaa, mihin kaikkialle hänen tunnistusvälineillään on tunnistauduttu, kirjauduttu, mitä niillä on tehty ja mitä tunnistusvälineitä hänellä on käytössään. Petoksen tapahtuessa uhri ei välttämättä osaa olla heti tarvittaviin tahoihin yhteydessä kontrolloidakseen vahinkoja nopeasti. Rekisteri antaisi kansalaisille mahdollisuuden seurata omien tunnistusvälineiden käyttöä ja siten voisi vähentää taloudellisten vahinkojen laajenemista ja rikoshyödyn valumista rikollisille.

Tyypillisesti tietojenkalastelukampanjoissa kalastellaan verkkopankin käyttäjätunnus, jota hyödyntämällä rikollinen voi käynnistää kirjautumisen palveluun. Rikolliset kalastelevat myös muita tunnistusvälineitä ja yhä useammin rikollinen tekee kirjautumisia lukuisiin eri paikkoihin ja ottaa käyttöön erilaisia palveluita. Digitaalisen tunnistautumisen verkostomainen luonne ja petosten monikanavaisuus edellyttää vastaavia keinoja kansalaiselle pitää kontrolli itsellään mihin ja miten hänen tunnistautumisvälineitään käytetään.

4 Johtopäätökset ja suositukset

Työryhmä laati projektisuunnitelmia laajasti eri näkökulmista ja eri toteutustasoilla. Suunnitelmat ulottuvat strategisen tason kysymyksistä yksittäisiin, tarkasti rajattuihin kehittämiskohteisiin. Työryhmän valintaa keskittyä vaikuttavimmiksi arvioituihin projekteihin voidaan pitää onnistuneena.

On kuitenkin tärkeää huomata, että nyt tehty työ sisältää vasta laaditut 10 projektisuunnitelmaa. Työryhmän viimeistelykokouksessa käydyssä päätöskeskustelussa

korostui tarve siirtyä viivytyksettä toimeenpanon valmisteluihin ja itse toimeenpanoon. Hyvin suunniteltu toimenpide ei tuota vaikutuksia ennen kuin se toteutetaan.

Työryhmän keskusteluissa koko kevään aikana on myös korostunut tarve jatkuvalle ja syvenevälle yhteistyölle, joka leikkaa läpi viranomaisvastuiden sekä toimialojen ja järjestöjen toimintakentät. Yhteisen ymmärryksen vahvistumista pidettiin yhtenä tärkeänä tämän työryhmänsaavutuksena ja työn jatkuminen nähtiin välttämättömänä.

Työryhmä osallistui toimintakautensa aikana myös julkiseen keskusteluun. Työryhmän jäseniä esiintyi Maksufoorumi 2026-tapahtumassa, jossa yhtenä aiheena käsiteltiin petostorjunnan tilannetta Suomessa. Työryhmän jäsenet esittelivät osaa työryhmän ehdottamista ratkaisuista petostorjunnan kehittämiseksi. Myös yleisö osallistui laajasti keskusteluun kysymyksillä, mikä myös osoittaa teeman ja ratkaisujen tarpeen ajankohtaisuuden.

Tämän työvaiheen päättyessä tulee arvioida, miten työtä tulee jatkaa ja miten suunnitelmat viedään käytäntöön. **Seuraaviksi askeliksi työryhmä ehdottaa toimeenpanovaiheeseen siirtymistä tavalla, joka sitouttaa tekijät ja laajan sidosryhmäjoukon mukaan toteutukseen.**

Keskeistä on varmistaa nopea ja määrätietoinen siirtyminen toimeenpanovaiheeseen ja sen valmisteluihin, sekä selkeä johtajuus myös toteutusvaiheessa. Työryhmän näkemyksen mukaan suunnitelmat voivat muuttua vaikuttaviksi ratkaisuiksi, jos laaja yhteistyö jatkuu, sidosryhmät sitoutuvat yhteisiin tavoitteisiin ja toteutukselle luodaan riittävät toiminnalliset edellytykset. Tämä ei kuitenkaan tarkoita työn keskeyttämistä, kunnes riittävä kypsyys on saavutettu. Työryhmä tunnistaa osan projekteista sisältävän merkittäviäkin työvaiheita ennen toimeenpanon aloittamista, joten siirtymäaikaisten toimeenpanovaiheiden valmistelusta täytyy myös varmistua.